

Srpski varvari su pohrlili za akademskim diplomama

U antičko doba jedno od bitnih značenja reči limes bilo je granica izvan koje su varvari.

U staroj Grčkoj, termin varvari koristio se za one koji ne znaju grčki, tj. za one koji su neobrazovani, necivilizovani. Nastanak civilizacije vezuje se za zakonsko uređivanje odnosa između članova zajednice.

Tako je Hegel, primera radi, antičku Atinu tretirao kao početni temelj civilizacije jer je njeno unutrašnje uređenje bilo utvrđeno zakonikom koji je počivao na kodifikaciji dugotrajnom tradicijom nastalih običaja, pri čemu je ovaj zakonik važio jednako za sve atinske građane.

Tada se smatralo da su izvan zidina antičkog polisa (države-grada), dakle s one strane limesa, živeli varvari koji se nisu rukovodili nikakvim pravilima igre već samo razularenom, primitivnom, brutalnom voljom za moć koja je bila izvorište njihovih bezobzirnih krvavih pljačkaških pohoda, u odsustvu bilo kakve saosećajnosti prema drugima.

Po nekim savremenim teoretičarima, problem današnjeg sveta je u tome što varvari više nisu s one već s ove strane limesa; oni ne samo što su tu, među nama, već i upravljaju našim životima. Eklatantan primer toga fenomena je i današnja Srbija. To se može ilustrovati mnogim primerima.

Najočigledniji je onaj koji se ispoljava u preziru upravljačkog sloja prema formi, prema opštevažućim procedurama čiji bi koren trebalo da bude u najvišem pravnom aktu zemlje, u Ustavu; ali za njim mnogo ne zaostaje ni razarački odnos vlasti prema srpskoj kulturnoj baštini, jer varvari nisu poznavali pojam tradicije.

No, moderni srpski varvari razlikuju se od onih iz antičkih vremena u tome što su shvatili da svoju sklonost ka bezakonju u kojem mogu bez ikakvih ograničenja zadovoljavati svoju nezasiťnu volju za sticanje simbola moći i prestiža, da svoju neuljuđenost, prostakluk, bahatost, pljačkašku animalnost moraju prikrivati prividom svoje obrazovanosti, jer je obrazovanost zapravo drugo ime za civilizaciju.

O tome najbolje svedoči nemački pojam Bildung (obrazovanje, formiranje, izgradnja) koji istovremeno označava proces i ličnog i društvenog kultivisanja, kulturnog samosazrevanja i sazrevanja društva kao kulturnog u celini, pri čemu ovde pojam kulturnog treba shvatiti kao suprotnost primordijalnoj prirodnoj sirovosti, neobrađenosti i neizgrađenosti. Dakle, pošto su uvideli da se bez obrazovanosti,

kompetentnosti, stručnosti ne može dobiti ulaznica za civilizacijski voz, srpski varvari pohrlili su za dobijanjem akademskih diploma na njima svojstvene načine – rušeći osnovna pravila na kojima počiva akademska zajednica.

Neki od tih načina su podmićivanje onih koji su vlasni da izdaju diplome, tj. kupovina akademskih zvanja, njihovo falsifikovanje, posezanje za plagiranjem i slično. Svakako da ovakvi postupci urušavaju obrazovne institucije jer u njih uvode mafijašku logiku. No ipak glavni problem je frontalni napad na ono bez čega nema niti može biti obrazovnih institucija – na njihovu autonomiju. Univerzitet koji ropski služi vlasti ne može obavljati svoju osnovnu svrhu jer mu to onemogućava slobodu istraživačkog rada, staralaštva i kritičkog mišljenja.

Kada je Aleksandar Veliki došao da poseti Diogena u njegovom domu, buretu, ovaj starogrčki filozof mu je bez ikakvog sustezanja rekao da se skloni jer mu zaklanja sunce.

U ovoj anegdoti na metaforički način izražen je zahtev za radikalnim oslobađanjem mislilaca, teoretičara, naučnika od bilo kakvih pritisaka i intervencija vlasti, zahtev koji će kasnije biti formulisan u pojmu autonomije univerziteta poduprtog njenim pravnim garancijama.

Veličina i čast evropskih fakulteta zasnivaju se na nastojanju na održavanju ove tradicije bezuslovno slobodnog traganja za istinom kojeg ne može biti bez krtičkog distanciranja od svake vlasti. U doba pluralizma teorijskih koncepcija jedinstvo akademske zajednice može se sačuvati samo njenom kontinuiranom borbom za uspostavljanje vladavine prava jer ona pruža jemstvo i za postojanje pomenutog pluralizma.

No, naši moderni varvari teže da na razne kvazilegalne i voluntarističko-nasilne načine uspostave uslove za oblikovanje one nauke koja bi favorizovala despotizam i čiji bi poslenici, kao u vreme vladavine imperatora Barbarose, proglasili našeg nekrunisanog kralja apsolutnim gospodarem života i poseda njegovih podanika.

Ovakvi pokušaji disciplinovanja univerziteta najizrazitije su se ispoljili posle dogovora između studenata koji su blokirali rektorat i rektorke o problemima koji su čisto unutaruniverzitetske prirode.

Rektorke je naime, kao prvo, javno osudila pokušaje militantnih aktivista SNS da nasilnim putem spreče studente u njihovom naumu, a kao drugo pružila garancije da će se pitanje plagijata Siniše Malog ubrzati, jer odugovlačenje sa njegovim zvaničnim razrešenjem nanosi veliku štetu ugledu i autonomiji BU. Posle toga usledila je dosad kod nas neviđena serija najvulgarnijih i na momente divljačkih osuda ne samo studenata već i rektorke koja je smogla snage da se uzdigne na nivo dostojan njene funkcije.

Nosioci izvršne vlasti pridavali su studentima koji su, mada nisu članovi nijedne stranke, ustali u odbranu dostojanstva svoga univerziteta i time svoga ličnog integriteta, najpogrdnije etikete koje su ih dovodile u kontekst terorista koji podržavaju navodno fašistoidnu opoziciju (talačka kriza, eksponenti destruktivnih snaga i slično). Kao da studenti nisu punoletni građani koji imaju legalno pravo da brane kredibilitet svoga

univerziteta da bi odbranili kredibilitet svojih diploma. Kao da pobuna studenata nije bilo u zemljama daleko razvijenijim od Srbije.

S druge strane, ti isti vulgarni kritičari studentske blokade, ćutali su o nelegalnom upadu naprednjačkih ne-studenata u BU koji su se nasilnički odnosili prema studentima.

O omalovažavajućem odnosu izvršne vlasti prema rektorki državnog univerziteta da i ne govorimo. Ona je na najprostačkije načine vređana kao osoba koja se slizala sa teroristički raspoloženim studentima. Valjda je vlast od nje očekivala da pozove policijske ili parapolicijske snage koje bi brutalno premlatile „pobunjenike“ i prognale ih sa njihovog univerziteta.

Ovde je uputno prisetiti se odnosa De Gola prema pobunjeničkim akcijama Sartra na francuskim ulicama. Na predlog nekih tadašnjih francuskih pravnikâ da se Sartr uhapsi, jer za to postoji pravni osnov, De Gol je, iako su njegovi ideološki pogledi bili suprotni Sartrovim, odlučno odgovorio da Francuska ne hapsi svoje Voltere, shvatajući, kao veliki državnik, koliki su doprinos razvoju i veličini Francuske dali njeni veliki mislioci.

U potpunosti se slažem sa izjavom koju je na tviteru napisao naš genetičar svetskog glasa Miodrag Stojković: „Studenti su u pravu. Kao predsednik ponosan sam što ih je rektorka podržala. Ministri će dati ostavku i nadležni neka gone prevarante. Tako bi izjavio pravi predsednik. Sve ostalo je reakcija čoveka koji se ljulja na tronu prevara.“ Tako treba da razmišlja naučnik i intelektualac od formata.

U Nemačkoj je njena Akademija prednjačila u kritici plagijatske rabote ministra odbrane i zahtevala njegovu urgentnu smenu, istovremeno odbacujući sve pokušaje političara da dokažu da nije reć o plagijatu kao nedopustivo nekompetentno narušavanje autonomije akademske zajednice.

No, naša Akademija, izuzimajući časne izuzetke, o očiglednim plagiranim doktoratima političara i apodiktinim odbranaškim tvrdnjama najviših instanci vlasti u vezi sa takvim doktoratima oportunistički ćuti. Ipak, ta institucija treba da ima svest o tome da će se takvo njeno većinsko ponašanje kad-tad tretirati kao period besprizornog bešćašća u istoriji ove najviše akademske ustanove.

Ovih dana na BU će se povući deobna linija između onih koji će imati smelosti da brane dostojanstvo uspravnog hoda slobodnomislećih teoretičara i studenata, s jedne strane, i onih koje je Niće označavao kao ljude „bez prsa“, onih bez kićme, bez ikakvog samopoštovanja koji, poput gnjida u ljudskom obliku, razaraju samo tkivo autonomije univerziteta zarad sitnih prolaznih privilegija. Od raspleta tih događaja umnogome će zavisiti dalja sudbina Srbije: uzdizanje ka civilizacijskom nivou ili još dublji pad u varvarstvo.

Autor je pisac i prevodilac brojnih filozofskih knjiga